Danskernes Historie Online
Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor
Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat

Ophavsret
Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links
Slægtsforskernes Bibliotek: https://slaegtsbibliotek.dk
Danske Slægtsforskere: https://slaegt.dk

Slægt & Staun

18. aargang nr. 4 november 1999

Sigøjner smed (1854)

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Slægtshistorisk forening for Storkøbenhavn.

Stiftet 7. 1. 1977.

Internetadresse www.danbbs.dk/~kbh09/

Formand:	Anna Margrethe Krogh-Thomsen Hedebyvej 5, 3650 Ølstykke	4717 9251 E-mail: krogh@get2net.dk.
Kasserer:	Erling Dujardin Digehuset 5, st.1. 2670 Greve.	4390 8625 Girokonto: 220-8628 E-mail: fam.dujardin@image.dk
Sekretær & bladmedarb.	Gyda Mølsted Ajax Alle 18 , 2650 Hvidovre.	3649 2878
Ansvarshavende redaktør:	Inger Lerche Lehwaldsvej 3 -5 D, 2800 Lyngby	4587 8308
Bestyrelsesmedlem:	Tage Ejbøl Fortvej 206 2610 Rødovre	3641 1651
"	Ole Wagn Kroghøjvej 189 2880 Bagsværd.	4498 7395
"	Peter Wodskou Arnesvej 44 2700 Brønshøj	3828 9475 E-mail: peter.wodskou@get2net.dk
Best.suppleant:	Ruth Elsøe Gl.Strandvej 193 A 3060 Espergærde	4913 2012

Bladet sendes gratis til foreningens medlemmer - 4 gange årligt:
Sidst i Februar, først i Maj, midt i August og sidst i November.
Deadline for forslag til artikler etc. er 1. Januar, 1. April, 1. Juli samt 15. Oktober.
Prisen for enkelte numre kr. 10.- + forsendelse. Abonnement koster pr 1/1 år 2000: kr. 50.- inkl. forsendelse. Tilmelding kan ske ved indbetaling på foreningens girokonto 220 8628.

Kontingent for medlemskab af Slægtshistorisk forening for Storkøbenhavn er pr.. 1/1 år 2000: kr. 125.-, samboende medlem kr. 50.- årligt. Gæstebillet til vore foredrag er kr. 20.- pr. gang.
Eftertryk med kildeangivelse er tilladt efter aftale med redaktionen.

PS: Artikler i bladet afspejler ikke nødvendigvis foreningens holdning.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Slægtshistorisk forening
for Storkøbenhavn.

Nyt fra Formanden:

I sommer er der fortsat sket nye ting og ændringer, som jeg her vil fortælle om.

De to sidste foredrag i år foregår i samarbejde med Folkeuniversitetet, Studiestræde 6, auditorium B. kl. 19,15 - 21,30. som nævnt i efterårsprogrammet og i det specielt udsendte brev til vore medlemmer. Desværre gik nogle alligevel til en forkert adresse. Husk foredragene er flyttet til ovennævnte adresse.

Nyt sted fra januar 2000. Fra januar flytter vi så igen, som nævnt i forårsprogrammet, i dette blads midterside. Vi har været så heldige, at vi har fået lov til at låne Mormonkirkens lokaler i Ballerup-Centret, på 1'sal ovenover billetkontoret. Jeg håber vi her får nogle gode mødeaftner, som vi i mange år har haft i lokalerne på Priorvej. Til Ballerup Station er der gode tog- og busforbindelser, blandt andet de mange S-busser, der kører i København. Få en busplan over disse, da der er mange flere end jeg her kan nævne.

Foreningens Hjemmeside - http://www.danbbs.dk/~kbh09/
Det går fint med vor hjemmeside, nu er der kommet tæller på,så man kan se,hvor mange der læser på den. Har du prøvet?. Det er dejligt at se, at siden bliver brugt, og kan være til glæde for mange. Især anbefaler jeg at prøve de "Links", der er på hjemmesiden. Der er søgemuligheder for enhver.

Slægtsforskerdagen den 25. September på DSB-skolen. Denne dag gik over al forventning, der var 114 tilmeldte, og jeg føler at vi alle havde en god dag, jeg håber vi kan leve op til at lave en ligeså fin slægtsforskerdag næste efterår.

AMKT.

Meddelelse fra kassereren

Nu er det igen tid til at betale det medfølgende girokort. Men **Bemærk:** På general- forsamlingen i marts blev det vedtaget at lade kontingentet stige med 25 kr. i 2000. Efter at det i adskillige år har ligget på 100 kr. om året, er det nu nødvendigt med øgede indtægter. Postvæsenet har bebudet portoforhøjelse, og hjemmesiden skal vedligeholdes. Dette koster telefonpenge og abonnement, og foreløbig vedligeholder bestyrelsen den gratis i deres fritid.

Desuden skal vi nu købe bladet **Slægten** fra Sammmenslutningen af Slægtshistoriske Foreninger to gange om året og selv sende det ud til medlemmerne. Det koster også ekstra. Husk derfor at hjælpe den stakkels kasserer. Betal **125 kr** (eller 175 kr, hvis man er to samboende). Skriv afsenderadresse og **medlemsnummer** på. Medlemsnummeret er det tal, der står bag på bladet efter 03090 KHC.

Bladabonnenter på "Slægt & Stavn" bedes fremover betale **50 kr** til dækning af de forøgede trykke- og portoudgifter. Også her beder jeg om afsenderadresse og medlemsnummer. **Venligst betaling inden 1. februar 2000 - gerne før!**

Erling Dujardin

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

HVAD SKAL MAN SÅ MENE ?

Mandag d. 13.september var vi til efterårets første medlemsmøde, der foregik i Lyngby Sognegård, hvor kordegn Henning Holst fra Lyngby kirke – Underviser på Kordegneskolen og medlem af Kirkebogskommissionen - fortalte om DNK (Den nye kirkebog) d.v.s. Kirkebogen ført på EDB. Vi har haft mange betænkeligheder, men han overbeviste os om, at sikkerheden var helt i top med to adskilte Databaser og kun adgang for præst og kordegn med specielle koder til at søge oplysninger, ja selvfølgelig også for de offentlige myndigheder– alt sammen lød det meget betryggende. Der blev stillet mange spørgsmål, som HH besvarede meget overbevisende. En udmærket og belærende aften. Der gik et par dage, så begyndte det:

Torsdag hørte man, at mange præster ville fortsætte med kirkebogsføringen.

Et par dage efter var det CPR-registret, der var blevet tappet for følsomme oplysninger.

Så var der igen noget om, at Arbejdsformidlingens Data-anlæg AMANDA efter flere års indkøring, endnu ikke fungerer tilfredsstillende, pris 345 millioner – 131 millioner mere end prioriteret.

Også Politiets dyrt indkøbte Data-behandlingsanlæg virkede ikke 100 %.

Man hører så i radioen, at al Data-trafik, bl.a. E-mails, kan aflyttes eller afkodes med bl.a. industrispionage til følge !

Er man stadig lige skråsikker på "Databehandlingens velsignelser ???

Geniale hjerner opfinder stadig nye systemer, men er de "idiotsikre" ?, så almindelige mennesker ikke kan lave ulykker ved at trykke på forkerte knapper.
Hvad med hackere og virusmagere ?
Nu er man også bange for, hvad der kan ske ved årtusindskiftet – det er bl.a. aftalt at amerikanere og russere skal kontrollere hinanden nytårsaften, så der ikke ved en fejltagelse bliver trykket på "Atomknappen" ! I. Lerche.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Slektsgransking i Norge

av Anfinn Bernaas

Sivilagronom, studeret historie. Yrkeserfaring fra offentlig forvaltning, organisasjonsarbeid, videregående skole, informasjon og journalistik.

Slektsgransking for nordmenn og -kvinner dreier seg i stor grad om å nøste opp slektslinjene til forfedre på landsbygda som livnærte seg av jordbruk, skogbruk og fiske. Langt inn i vårt århundre var storparten av befolkningen sysselsatt med disse næringene, ofte i kombinasjon med uike slag håndverk. Bybefolkningen var svært liten og tok først til å vokse med industrialiseringen i siste halvdel av 1800-tallet. For utenlandske slektsgranskere som søker slektninger i Norge er bildet ikke så entydig. Politiske og økonomiske forhold i ulike historiske perioder har betydning for hvilke utlendinger som bosatte seg i landet, og i hvilke land utvandrede nordmenn slo seg ned i. Fram til 1814 var Norge og Danmark ett kongerike. I perioden 1814 - 1905 var Norge i union med Sverige. Etter 1905 har Norge vært selvstendig stat.

Danske øvrighetspersoner
Dansker som slo seg ned i Norge var oftest prester, fogder, sorenskrivere og militære, i byene også til en viss grad kjøpmenn.

Svenske rallare
Det var et mer proletært preg over svensker som kom til Norge. På slutten av 1800-tallet utvandret deler av en svensk bonde- og landarbeiderbefolkning i grensestrøkene til nærliggende norske industribyer i vekst. Papir- og trelastindustrien i Halden, Sarpsborg og Fredrikstad i Østfold er kjente eksempler. Utvandring over Ytre Oslofjord og Skagerrak fra kystområdene i Bohuslen til kyststrøk i Agder, Telemark og Vestfold skjedde om lag på samme tid. Rundt århundreskiftet dro et stort antall svensker til Norge for å ta arbeid på veg- og jernbaneanlegg. Også etablering av helt nye industrisamfunn, som Rjukan i Telemark, trakk svenske anleggsarbeidere, rallare, til Norge rundt århundreskiftet. Slett ikke alle dro tilbake.

Kvener til Nord-Norge
Finsk innvandring til Norge hører særlig Nord-Norge til, med unntak for finske nybyggere i grenseområdene mot Vermland på sekstenhundretallet. Området mellom Glomma og svenskegrensa sør i Hedmark heter ikke Finnskogen for ingenting. Men på attenhundretallet førte vanskelige levekår i Nord-Finland folk ut til fjordene og kysten av Troms og Finnmark. Der gav fiske og jordbruk levebrød for kvenene, som de siden er kalt.

Fra land rundt Nordsjøen
Andre utlendinger som slo seg ned i Norge før vår tid var i hoveddsak fra land rundt Nordsjøen og knyttet til sjøfart og handel. Tyskerne var spesielt mange og fikk en helt spesiell posisjon som kjøpmenn og håndverkere i Bergen. Også i gruvebyene Kongsberg og Røros gjorde tyskerne seg sterkt gjeldende. De var rekruttert som faglært arbeidskraft. Noen briter og nederlendere ble byborgere langs kysten i sør. Handel med tømmer og trelast var deres utgangspunkt.

Bonde og husmann
Et særkjennetegn for norske bønder, sammenliknet med Sverige og Danmark, er at de gjennom århundrene i stor grad har vært selveiende. Ikke nødvendigvis i vår tids betydning, ofte eide de

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

nemlig bare ideelle deler av gården og kunne ha eiendomsparter i andre eiendommer som de ikke bodde på. Dette deleiersystemet gikk etter hvert av bruk og gjorde eierforholdene mer oversiktlige. Enkelte store jordherrer kunne likevel finnes i avgrensede områder. Gårdene som hørte til en slik jordherre ble leid ut til leilendinger. En viktig årsak til at gårdene i Norge for det meste forble bondeeiendom var bestemmelsene i odelsloven, som ga slekta særretter ved overdragelse.Skatten ble beregnet på grunnlag av gårdens avkastning og tidlig ble det derfor opprettet en matrikkel, et offentlig eiendomsregister, som klart skilte mellom ulike eiendommer og eiere. Eiendommene hadde nummer og navn. Endringer i eierforhold måtte registreres på de lokale tingsamlinger som ble holdt regelmessig rundt i landet.På sytten- og attenhundretallet vokste en ny og tallrik samfunnsklasse fram; husmennene. Det var oftest sønner og døtre på de matrikulerte gårdene som ble tildelt en plass i utkanten av gården. Der ryddet de ny jord og bygde bolighus og hus for avling og husdyr. Leie til bonden ble gjort opp i form av arbeid på gården, sjeldnere i kontanter. Husmannsplassene fikk egne navn, men ble ikke ført i matrikkelen, før de eventuelt ble solgt som egne enheter. Det skjedde i stor grad mot slutten av attenhundretallet, da mange av dem gikk over til å bli selvstendige - men oftest små - gårder.

Navnetradisjon

Inntil omtrent siste århundreskifte var navnetradisjonen på landet slik at et barn i tillegg til fornavn fikk farens navn med endelsen -sen/søn/son, eventuelt datter/dotter. Dessuten ble navnet til gården eller plassen barnet bodde på føyd til. Et komplett ³navn² vil derfor være for eksempel Anne Nilsdotter Berg. Dersom familien flyttet fra Berg til Holm ble navnet endret til Anne Nilsdotter Holm. Derfor kan en si at det siste leddet Berg/Holm var like mye som en adresse å regne. Om Anne giftet seg med Anders Hansson (på garden) Mo og de fikk en sønn ville han få navnet Hans Andersson Mo etter farfaren. Oppkalling av fornavn ble strengt fulgt i deler av de mest tradisjonsbundne innlandsstrøkene. Sønn nummer to måtte etter samme regler kalles Nils Andersson Mo, etter morfaren.Personer med faste slektsnavn, navn som ikke endret seg med bosted, hørte til i de øverste sosiale sjikt, som embetsmenn og byborgere. Disse navnene skriver seg langt tilbake i tid og stammer ofte fra Danmark/Tyskland.I byene var navneskikken annerledes for folk flest. Dersom Nils Andersen Mo flyttet til Stavanger ville han bli hetende Nils Andersen. Kone og barn til Nils ville også bli skrevet for Andersen. Det samme ville skje for Liv Andersdatter Mo, en søster av Nils som kom for å bo med dem i byen. Hun ble Liv Andersen. Det hendte at Nils og Liv tok Mo-navnet med seg og brukte det som fast slektsnavn i byen. Dette ble mer og mer vanlig både i bygd og by fra slutten av attenhundretallet og utover i vårt eget århundre. Derfor har svært mange nordmenn gårds-/husmannsplassnavn som etternavn i dag. Et stedsnavn eller ³adresse² på landet som tidligere hadde nokså skiftende tilhørighet til de som bodde der, har således gått over til å bli et fast slektsnavn for etterslekta til de som var beboere i tiårene rundt år 1900. En kan regne at faste slektsnavn for folk utenom embetsmannsslektene har vært i bruk minst siden 1920-tallet. Det gjelder både gårds-/husmannsplassnavn og -sen/-søn/-son-navn, men enkelte av disse navnene, brukt som faste slektsnavn, går likevel tilbake til midten av 1800-tallet.

Kilder

Kildene går sjelden lenger til tilbake enn til slutten av 1600-tallet. Bare et lite aristokratisk sjikt har etterlatt seg dokumenter som kan føre slektene tilbake til før denne tida. Det er kirkebøkene, med innføring av dåp, konfirmasjon, vielse og død, som er basisgrunnlaget for enhvert slektshistorisk arbeid fra de siste århundrene. Viktige suppelement, og av og til eneste kilde, er skattelister, militærruller eller manntall/folketellinger.Store deler av landdistriktene i Norge er dekket av lokalhistoriske verk; de såkalte bygdebøkene. Den som søker slekt i et bestemt geografisk område skal starte med dem. Bygdebøkene omfatter en mindre administrativ enhet, som et

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

kirkegjeld eller kommune, og omtaler oftest generell bygdehistorie (kultur, politikk og nærinliv), gardshistorie og slektshistorie. Noen bygdebøker inneholder bare deler av dette, men kan likevel være kvalitetsverk. Bygdebøkene er likevel ingen Bibel. Kvaliteten varierer fra det slette til det helt eksemplariske. Opplysningene bør uansett så langt råd er sjekkes mot originalkilden. Statlig arkivmateriale av nasjonal karakter er arkivert i Riksarkivet i Oslo, statlig arkivmateriale av regional eller lokal art er å finne i de åtte statsarkivene (Hamar, Oslo, Kongsberg, Kristiansand, Stavanger, Bergen, Trondheim, Tromsø). På lesesalene i Riksarkiv og statsarkivene er bygdebøker og lokalhistorisk litteratur tilgjengelig. Det samme er mikrofilmet materiale av de viktigste primærkildene i området som arkivet omfatter. Kirkebøker der siste innføring er yngre enn 60 år er ikke tilgjengelig av personvernhensyn.Det er naturlig å undersøke hva som finnes i det lokale biblioteket i området der en søker slekt. Enkelte bibiotek har lagt særlig til rette for slektsgransking. Et godt eksempel på det er Verdal bibliotek i Nord-Trøndelag som i samarbeid med historielaget i området har bygd opp et arkiv med kildemateriell og også gjort dataregistrerte kilder tilgjengelig for publikum ved hjelp av pc.

Organisasjoner

Norsk Slektshistorisk Forening er ble stiftet i 1926 og har i dag cirka 1600 medlemmer. Formålet er å fremme norsk ættegranskning og personhistorie. Sekretariat og bibliotek er i Oslo. Foreningen har ikke lokallag, men opererer med distriktskontakter. Norsk Slektshistorisk Tidsskrift utgis av foreningen og utgjør hittil 36 bind, med artikler om slekt av høy faglig kvalitet. Medlemsbladet heter Genealogen og kommer ut to ganger i året.Databehandling i slektsforskning, forkortet DIS - Norge, ble stiftet i 1990 og har ved siste årsskifte cirka fire tusen medlemmer. Formålet er å skape et landsomfattende forum for databehandling i slekts- og personalhistorie. Sekretariat er i Oslo. Foreningen har lokallag flere steder i landet.Medlemsbladet kommer ut fire ganger i året og inneholder artikler og nyheter om data som hjelpemiddel i slektsgransking, såvel som slektshistoriske artikler.DIS-treff er en søkbar slektsgransker-database med ekstrakt fra medlemmenes egne registre.Begge organisasjoner deltar regelmessig i ulike nordiske samarbeidstiltak på slektsforskningsområdet.

Nyttige tips

God oversikt over materiale i Riksarkiv og statsarkivene finnes på internett:- http://www.riksarkivet.no/ Bygdebøker og annen slektshistorisk litteratur finnes i universitetsbibliotekenes database BIBSYS på internett: http:/www.bibsys.no/bibsys.htmlI bokform finnes tilsvarende "Norsk Lokalhistorisk Litteratur - ein bibliografi ca. 1900-1996" av Frode Fyllingsnes (1997).En velrenommert og relativt ny slektsgranskerbok er "Våre Røtter" av N.J. Stoa og P.Ø. Sandberg (1992). Inneholder bl. a. adresseliste og oversikt over materiale på mikrofilm(-kort). "Norske Gaardnavne 1898-1936" av Oluf Rygh m.fl., standardverket med 75 000 gårdsnavn, er delvis lagt ut på internett og ventes å være komplett snart: http://www.dokpro.uio.no/rygh_ng/rygh_felt.html Registreringssentralen for historiske data (RHD) ved Universitetet i Tromsø har laget en oversikt på internett over hva som er registrert av persondata: http://www.isv.uit.no/seksjon/rhd/Universitet i Bergen har dataregistrert folketellingen fra 1801 for hele Norge og lagt den i en søkbar database på internett: http://www.uib.no/hi/1801side.html DIS-Norges nettsider: http://www.sn.no/disnorge/ Diskusjonsgrupper på internett:no.slekt: Slektsgransking generelt.no.slekt.etterlysning: Etterlysning etter opplysninger om personer.no.slekt.programmer: Bruk av datamaskin i slektsgransking.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Min Tip- Tipoldemor var Sigøjner.

Både min far og min mor kommer fra et stormfuldt politisk område i Danmark, Sønderjylland. Min mor er født i 1912 i Hviding, 10 km. syd for Ribe, min far er født i 1913 i Flensborg, i et område som kom ind under Tyskland efter krigen i 1864.

Deres forældre var danske sønderjyder, og både min morfar og farfar var blandt de danske sønderjyder, som måtte gøre tysk soldatertjeneste under 1. verdenskrig. Hos min morfar var de 6 brødre, alle måtte deltage i krigen på tysk side, een af dem Theodor faldt på vestfronten.

Min morfars skolegang har været ret sporadisk. Han var 10 år gammel, da han begyndte at tjene ved bønderne som vogterdreng, men endte på sine gamle dage som postmester i Flensborg.

Min farfar kom ikke ud af krigen uden men. Forurenet drikkevand og den vanskeligere renlighed var mere reglen end undtagelsen, smittefaren var stor, han fik også tyfus. Eftervirkningerne af den sygdom plagede ham resten af livet. Som et lille kuriosum, omkring hans fødsel var slægtsfilmen ligeved at knække. Hans mor døde af tuberkulose, da han var 1 år gammel. Efter moderens død i 1873 tog hans far på sanatorie i Kiel. Her fik han at vide, at han også havde tuberkulose og højst havde et halvt år igen. Han afbrød sin kur, rejste hjem og ordnede alt vedrørende arv og pleje for børnene. Ligeledes bestemte han, at alt gangtøj og sengetøj skulle brændes, når han var død. Han var hele livet en virksom mand, en fremskridtes mand. Bl. a. var han en af de første, der plantede læhegn. Min farfar hed Steffensen, jeg hedder Jensen ?

Min farfar havde en stor gård på 400 tdr. land og mølle! Han og hans første kone fik 8 børn, 5 piger og 3 drenge. Hans kone døde i 1909 på Diakonissestiftelsen i København. Gården lå i det tysk occuperede område, og tyskerne havde siden 1864 strammet grebet mere og mere. Dansk tale og undervisning på dansk blev efterhånden forbudt.

Min farfar savnede nu, efter sin kones død, en guvernante, lærerinde eller måske en ny kone til at se efter sine børn. Det skulle være en lærerinde fra det gamle land . Han fik en fra Hillerød ? Hun blev min farmor, hun hed Jensen. De blev ikke gift, det var ellers meningen, for i tiden ved min fars fødsel i 1913 skete der det, at min farfar var i pengevanskeligheder og var ved at sælge gården.

Min far blev født i Flensborg. Fødslen var meget vanskelig, og barnet var så skravlet, at man ikke mente, det havde lang tid at leve i. Alt i alt var det for

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

meget for den lille frøken Jensen fra Hillerød. Hun rejste hjem til Hillerød, uden unge. Det var jo det værst tænkelige, der var sket, på den tid. Måske var det en fødselspsykose, som vi ville kalde det i dag, hvem ved ?

Min far tillod sig dog at leve lystigt videre og trodse den triste skæbne. Han blev sat i pleje hos en tysk familie, aldrig adopteret. Han skulle vel have været afhentet på et eller andet tidspunkt; der gik lang tid, helt frem til 1925, måske kom krigen i vejen. Min farfar havde fundet sig en ny kone og havde fået så meget hold på sit liv, at kunne tilbyde en tilværelse for sit barn. Min farfar henvendte sig da også i Flensborg, for at få sit barn, men barnet var nu 12 år gammel og de sociale myndigheder i Flensborg mente ikke, det var tilrådeligt.

Min far voksede nu op i Flensborg, som tysktalende dansk statsborger, han fik dansk pas, da han var 12 år, men talte ikke et ord dansk. Min mors familie var flyttet til Flensborg kort før genforeningen i 1920, som bekendt kom Flensborg ikke til Danmark, men forblev tysk. Min morfar havde været landpostbud i egnen syd for Ribe og var nu postbud i Flensborg og avancerede. Han fik tysk statsborgerskab. Børnene, min mor og hendes 2 brødre gik i tysk skole. Min mor og min far mødte hinanden i ungdomsforeningen Wandervogel, en organisation, som senere blev overtaget af nazisterne, men på det tidspunkt var mine forældre væk, og gu´ske lov for det. De var blevet gift og boede i København; min mor, med tysk statsborgerskab, som talte flydende dansk, og min far, med dansk statsborgerskab, som kun kunne tysk !

Sigøjnerne: Hvor kommer de ind ?
På et eller andet tidspunkt i begyndelsen af 1980'erne fortalte min mor mig, at hendes bedstefar engang havde fortalt hende, at hendes bedstemor var et sigøjnerhittebarn fundet på en kirketrappe! Nå, hvad så ? Den historie beholdt jeg så i baghovedet, og tænkte ikke videre over det, måske kom de fra Indien, spændende. Nu har jeg altid holdt af at læse om gamle dage, og jeg har også i tidens løb fået samlet, hvad jeg kunne få fat i om min slægt og familie. Det blev lagt i en særlig skuffe, og var noget, jeg ville koncentrere mig om på et eller andet tidspunkt. Det tidspunkt kom i juli måned 1996. En dag i min sommerferie tog jeg ind i landsarkivet.

Jeg kendte min oldemors data, fødselsdag, - sted og død og ydermere havde jeg kendt hende i levende live. Hun døde i 1958, 90 år gammel. Jeg fandt sognet i Sønderjylland, jeg fandt hendes fødselsdag og år. Hendes far og mor stod der. Godt nok blev de aldrig gift, og min oldemor blev kort efter fødslen bortadopteret, men der var en far og en mor, og det var gode danske navne ? Hendes mors alder stod der. Jeg tog en tur længere tilbage. Jeg var heldig, moderen var født i samme sogn. Der var en far og en mor, der ikke blev gift, men intet hittebarn på kirketrappen. Jeg tænkte og jeg tænkte, - der gik 3 måneder, før det slog ned i mig. Der er en fejl et sted, en misforståelse.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Min mors morfar kommer fra Østpreussen, Jenischken, Kreis Insterburg. I dag har de 2 byer russiske navne. Han talte åltså tysk. Min mor har talt tysk med ham. Hvad hedder bedstemor på tysk: Grossmutter, men Oma er mere almindeligt. Min oldemor kaldtes altid i daglig tale for Oma, han har talt om sin Oma, ikke min mors Oma. Jeg blev glad igen. Min oldefars bedstemor var hittebarnet i det gamle Østpreussen ? Mærkeligt nok, kort tid efter ringer min mors kusine, om jeg er interesseret i kopier af afskrifter af nogle familiemedlemmers dåbsattester fra 1935, kirken lå i Didlaken, Kreis Insterburg. Der var flere attester. Der var også min oldefars dåbsattest og hans mors , med hendes far og hendes mor. Der er HUN. Min oldefars bedstemor: Rasyne Mikkyte. Jeg ringer til den lettiske ambassade og taler med en russer. Den lettiske ambassade er ambassade for de 3 baltiske lande Estland, Letland og Litauen. Russeren taler godt dansk. Jeg sætter ham ind i sagen og spørger om min tip-tipoldefars navn Jurras Konrads er littauisk? Han svarer, det er det. Rasyne Mikkyte ? Mikkyte er litauisk, Rasyne ved jeg ikke, siger han uden tøven. Rasyne er altså hverken russisk, tysk eller baltisk.

Fortsættelsen på historien kommer i slutningen af maj 1997. Jeg har som sagt altid fulgt lidt med, hvad der sker omkring sigøjnerne, og i maj måned ser jeg i avisen, at der er et radioprogram med sigøjnerhistorier. Vi kontakter Radioens lytterservice, formanden bor i Roskilde. Jeg tager til Roskilde en lørdag formiddag. Det er hjemme hos ham selv. Jeg troede, de sigøjnere har et kontor. Så er det, jeg spørger ham, om Rasyne er et sigøjnerpigenavn. Han svarer, det er det. Jeg fortæller ham historien om sigøjnerhittebarnet på kirketrappen, og siger, jeg syntes, det var flot af det littauiske bondeægtepar, som har taget hittebarnet til sig, har givet barnet et sigøjnerfornavn. Han rettede sig lidt op i stolen og svarede: "Nu er det sådan, at det har været en sigøjnerfamilie på flugt. De blev jagtede, kun fordi de var sigøjnere, og børnene blev taget fra dem.

De første sigøjnere i Europa blev godt modtaget, specielt af fyrsterne. De var gode musikere, gode hestekendere, gode smede. Der opstod selvfølgelig brødnid med de lokale. Kirken blandede sig i det. Man ville ikke give dem arbejde nogen steder, så sagde man, de var dovne, man ville ikke give dem undervisning, så sagde man de ikke kunne læse, og de måtte ikke komme i kirken, de var ugudelige. Et sigøjnerbarn sat af på Kirketrappen. Det ville sigøjnere aldrig gøre; men sådan sagde man altid i disse tilfælde. Da sigøjnerne ikke måtte komme i kirken, er dåben foregået på kirketrappen. Barnets navn er skrevet på en lille seddel og hæftet på vuggen med en nål. Nu ville det være rigtig spændende, hvis mormon kirken ligger med filmkopier fra Østpreussen fra det pågældende område fra årene 1790 - 1805 og dermed en fuldstændig bekræftelse på hele denne historie.

Henry Jensen, Magleparken 30, Ballerup.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Jørgen Steffensen

Hans Steffensen
1792 - 1862

Kirsten Hansdatter

Jess Steffensen
f. 1831 i Styding

Jacob Steffensen
f.1872 i Uldal
d.1937 i Taulov

Ludvig Schøler

Claus Schøler
1810 - 1852

Caroline C.Schøler
f. 1838 i Haderslev
d. 1873 i Uldal

Anne Catr. Iwersen

Viggo Jensen
f.17.4.1913 i Flensburg
d. 12.1.1999 i Næstved.

Caren N.Grønfeldt
1807 - ?

Jens Pedersen
f. 1808 d. ?

Georg M. Jensen
f.1854 i Eltang
d. 1923 i Hillerød

Erna Elisab.Jensen
f.1892 i Vindom
d. 1978 v/Hillerød.

Mette Pedersdatter
F.1814 d. ?

Petrine Finderup
1857-1929

Frederik Finderup
A.M. Johansen

Henry Jensen
f.1937 i Kbh.
~1.6.1963 til
Henny A.W.Hansen

Andreas J.F.Rogge
f.1857 i Muggesfelde
d. ? i Abterp, Tønder.

Laust W.J.Rogge
f. 1888 i Abterp
d. 1966 i Flensburg

Laust Petersen

Ane Both. Petersen
f. 1864 i Bredebro
d. i Løgumkloster ?

Anni Margr, Rogge
f.13.4.1912 i Hvidding
d.11.6.1998 i Gentofte

Caroline Christensen

Carl Kyhn
1815 - 1875

Friedrich W.E.Kyhn
f. 1853 i Jenischken
d. 1941 i Sønderjylland

Jurras Kunrads

Henriette Kyhn
f.1889 i Drengsted

Henriette Kunrads
1821- 1891

Rasyne Mikyte

Christian Mathissen

Andrea Margr. Knudsen
f. 1868 i Døstrup
d. 1958 i Esserlev, Højer

Anne Cathr. Jensdatter
f.1824 d. ?

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Vil du vide mere om Sigøjnere ?

Eksempler på bibliotekets litteratur om Sigøjnere:

59,6 Angus M. Fraser: The Gypsies . Udg. 1992.
- Anders Enevig: Sigøjnere i Danmark.
- - - Sigøjnere - - status 1972.
- Isabel Fonseca: Den lange vej.
94.41 Fritz Pedersen: Skyd Zigeunerne.
30.164 John Otto Johansen: Folket ingen ville ha´.
- Mogens Koch Pedersen: Sigøjnere.

- der er mange flere.

Hvordan jeg fandt min amerikanske slægtsforskerveninde

Min mand og jeg er de lykkelige ejere af en ødegård i Småland. En dag vi kom derop lå der i vores postkasse et brev fra Amerika.
Brevet var adresseret til vores lokale kirke, men selve navnet på kirken var meget forvansket. Udover dette havde afsenderen skrevet "Liljenäs", som netop er navnet på vores gård helt fra den blev bygget. Derfor havde postvæsenet sat et spørgsmålstegn ved dette navn. Vi kendte ikke nogen i Amerika, men blev alligevel enige om at lukke brevet op, og hvis det så ikke var noget der vedrørte os, kunne vi da bare køre op til præsten med det.
Det viste sig, at den amerikanske dame, som havde sendt brevet, var slægtsforsker og efterkommer af en familie, som var udvandret fra Sverige . Hun havde regnet med, at brevet var havnet hos præsten, men da hun spurgte om data om en familie, som netop havde boet på "Liljenäs" i 1895, kunne jeg svare hende, da jeg havde alle de oplysninger, hun ønskede. Dem havde jeg jo i kraft af, at jeg som slægtsforsker havde gravet i husförhör for at finde ud af, hvornår vores gård var bygget, samt hvem der havde boet der igennem årene.
Det varede ikke lang tid, før jeg havde et brev fra hende, hvori hun takkede mig for oplysningerne. Samtidig sendte hun en fotokopi af et foto af "Liljenäs", som var taget i 1890. Hun var lykkelig over at have fået oplysningerne.
Det er nu 5 år siden, og vi har skrevet sammen siden da.
Hun har også besøgt os på gården, så hun kunne se, hvordan den ser ud nu.

Gyda Mølsted

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

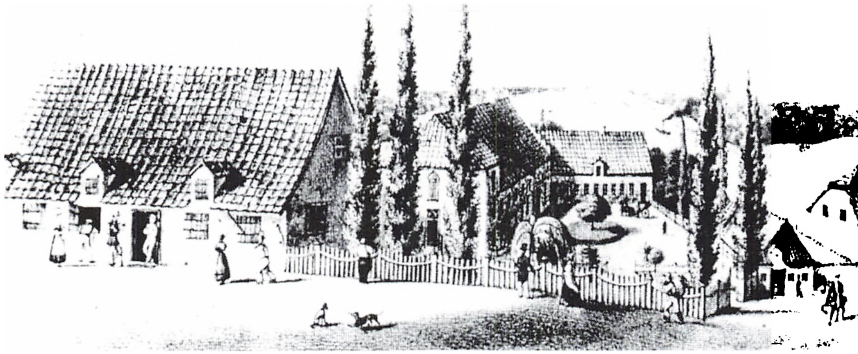

Klostergården i Svendborg 1831, yderst til højre ses hospitalet.

Slægtsforskeren og fattigvæsenets arkiver 1700-1900

Mange har måske givet op, når de er stødt på et fattiglem blandt deres aner, men det er der ingen grund til. Selvom fattigfolk ikke efterlod sig mange spor i skødeprotokollerne, skiftematerialet eller skattelister, så har de efterladt sig spor i fattigvæsenets arkiver, som kan være med til at berette om deres liv og levned. Arkivalierne er tilgængelige efter 80 år.

Når man fra en folketælling eller en kirkebog ved, at en ane fik fattighjælp ("Fattiglem", "Almisselem", "nyder Understøttelse af Sognet", "paa Sognet" etc.), og man ved, hvilken periode og hvilket sted det drejer sig om, kan man gå videre til fattigvæsenets arkivalier.

Pastoratsarkivet 1708-1867

I 1708 søgte regeringen at skabe et landsdækkende fattigvæsen med fattiglove for landet og for købstæderne. Principperne var de samme som i den ældre lovgivning, men nu opnåede de "rette/værdige fattige" forsørgelsesret – ret til at få hjælp. De fattige skulle inddeles i tre klasse: 1. klasse de gamle, 2. klasse børnene og 3. klasse de personer, der var berettigede til fattighjælp, men som ikke faldt ind under 1. eller 2. klasse. I perioden var det præsten, der både førte protokol over de fattige og fattigkassens regnskab, og derfor findes arkivalierne i pastoratsarkiverne på landsarkiverne. Når man har fundet registraturen over det sogn, hvor den fattige boede, skal man kigge under afdeling C. Her finder man *fattigprotokollen*, der indeholder forsørgelsesplanen med de fattiges navne,

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

bopæl, årsag til trang (hvis ikke klasse er anført) og den tildelte hjælp. Herudover kan der også stå alder, levned og andre personlige oplysninger. Alt dette blev udbygget i takt med lovgivningens mere og mere specifikke krav. I protokollen findes tillige fattigkassens regnskaber, bl.a. med notering af ekstrahjælp til de fattige, f.eks. møbler, tøj, i anledning af sygdom, barsel og dødsfald; i sidste fald kan fattigprotokollen i visse tilfælde erstatte en tabt eller mangelfuld kirkebog.

I 1803 kom der en revideret fattiglovgivning, men det skete ingen principielle ændringer. Som noget nyt begyndte man dog med *fattigkommissioner*, der bestod af præsten, politimesteren (som regel repræsenteret ved sognefogeden), en af de største jordejere og 3-4 sognemænd. Protokolførelsen ændrede sig ikke synderligt, men fra nu af vil man også kunne finde kommissionens møder indført i fattigprotokollen og se, hvad de har diskuteret. Det kan være ekstrahjælp, tildeling af hjælp og godkendelse af fattiglemmers ægteskab. En forordning fra 1824 bestemte, at hvis man fik eller havde fået fattighjælp, der ikke var tilbagebetalt, skulle man have kommissionens (senere sognerådets) tilladelse, hvis man ville giftes. Reglen blev ført ophævet i dette århundrede!

I 1735 og 1739 kom der bestemmelser om, at den fattige skulle lade sine ejendele registrere af fattigvæsenet, før den første fattighjælp blev udbetalt. Derved havde fattigvæsenet styr på, hvor meget der skulle tilfalde det offentlige i arv; de afdøde lemmers ejendele kunne bortauktioneres til fordel for fattigkassen. Derfor begyndte mange præster at føre *registrerings- og auktionsprotokoller*, hvor der er indført, hvornår den fattige blev "optaget", og hvornår den fattige forlod fattigvæsenet (og denne verden som regel) samt lister over ejendele, både indbo og tøj. Da der meget sjældent blev holdt skifte efter fattiglemmer, kan disse protokoller således erstatte skifteprotokollerne. En del steder har præsterne desværre kun noteret det indkomne beløb i fattigprotokollen og ikke, hvad der var til auktion.

Hvis den fattige levede i en købstad, findes materialet i rådstuearkivets afdeling N, men protokollerne er de samme. Hvis man har med fattige københavnere at gøre, skal man henvende sig til Københavns Stadsarkiv på Rådhuset, der har et stort materiale om byens fattigfolk.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Kommune- og købstadsarkiver 1867->

Ved landkommunalloven 1841 blev de nyoprettede sogneråd inddraget i fattigvæsenets bestyrelse, men først i 1867 overgik fattig- og skolevæsenet til sognerådene (i købstæderne i 1868). Kommunearkivet er ligesom pastoratsarkivet inddelt efter en fast plan, hvor gruppe 4 omhandler socialvæsenet. I undergruppe 42 finder man fattigarkivalier, herunder også materiale fra fattiggårdene. Man kan dog også finde omtale af social-/personsager i sognerådets forhandlingsprotokol, hvis disse ikke er indført i fattigprotokollen. I gruppen 40 finder man børneforsorgens sager med plejebørn.

Fra omkring 1860 rasede fattiggårdsbevægelsen i Danmark. Formålet var dels at rationalisere fattigvæsenet, dels at skræmme potentielle klienter væk med et skrapt ordensreglement for gårdens beboere. Ifølge gårdens regulativer skulle bestyreren føre *protokol over fattiggårdslemmerne*, og den lemmeprotokol kan indeholde navn, fødselsdato/alder, fødested, til- og afgang fra gården (et slags tidligt folkeregister), hvad den fattige fik udleveret af tøj på gården, idømte straffe, personlige oplysninger. Hvis protokollen stadig eksisterer, er der således mulighed for at følge anen gennem hans/hendes tid på fattiggården.

Et nybrud i den kommunale socialforsorg var alderdomsunderstøttelsen. Fra 1891 kunne personer over 60 år, der havde holdt sig fri fra fattigvæsenet i de sidste 10 år, før de ansøgte, få alderdomsunderstøttelse ("folkepension"). Man skulle udfylde en *ansøgning om alderdomsunderstøttelse til kommunen* og deri oplyse om navn, fødselsdato, opholdssted de sidste ti år, indkomstforhold m.m. I kvindernes ansøgningsskemaer var der endvidere plads til oplysninger om manden. Man skulle endelig vedlægge legitimation, og mange steder har folk vedlagt deres skudsmålsbøger. Det bevilgede beløb kan enten findes i en særskilt *protokol over tildelt alderdomsunderstøttelse* eller som bilag til *kommuneregnskabet*. Hvis aldersrentenyderen var utilfreds med støttens størrelse eller fik nægtet støtte, kunne han/hun klage til amtet.

Kommunearkivernes bevaringsgrad og fylde er meget forskellig, og de opbevares mange steder. Nogle er afleveret til landsarkiverne, andre findes på det lokalhistoriske arkiv, mens en del hel stadig opbevares hos kommunerne selv.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Hospitalsarkiver

Fra gammel tid eksisterede der ved siden af fattigvæsen private stiftelser, hospitaler kaldet, oftest stiftet af en præst eller godsejer og bestemt for egens folk. Når man kommer længere op i tiden, hvor der følger flere og flere tab af borgerlige rettigheder med offentlig fattighjælp, kunne disse stiftelser være et alternativ til at komme på sognet; hvad angik levevilkår, så adskilte stiftelserne sig ikke så meget fra fattighusene. Hospitalsarkiverne er ikke så godt bevaret, men der er materiale fra de fleste, som nu findes på landsarkiverne. Man finder som regel en *indskrivningsprotokol*, som var et slags stamregister over beboerne, hvor man kan følge dem igennem deres tid i stiftelsen og se de ting, de medbragte. Når vi kommer længere op i tiden, kan der også være bevaret *ansøgninger om plads i stiftelsen*, og heri kan man så læse om deres liv, nuværende kår, og hvorfor de mener sig berettiget til en plads. Derudover rummer hospitalsarkiverne også materiale vedrørende hospitalsdriften.

Amtsarkiver

Som overøvrighed og tilsynsmyndighed fra 1708 med sognepræsten/sognerådet fungerede amtmanden (købstæderne stod under Danske Kancelli, senere Indenrigsministeriet). I amtsarkiverne kan man således finde klager fra de fattige og fra aldersrentenyderne eller få belyst et lokalområdes fattigvæsen igennem en periode. Her findes også i nogle tilfælde indsendte fattigregnskaber, der kan erstatte forsvundet, lokalt materiale. Indgangen til amtsarkivet skal helst være en optegnelse i en lokal protokol om en indgiven klage over eks. for lidt støtte, dårlig behandling eller et amtsligt svar herpå. Man kan også bestille journalerne ind for den periode, hvori ens forfædre var fattiglemmer, i håb om at finde noget.

Man begynder med at bestille *journalregistret* og *journalen* for de(t) pågældende år og i registret/journalen lede efter personens eller kommunens navn. Eller man kan, hvis man "bare" vil kigge efter en mulig sag, finde journalens faste nummer for fattigsager og gennemgå den. I ældre tid – før journalsystemet – er sagerne ordnet efter emnegrupper ("Indkomne sager vedr. fattigvæsenet 1770-85").

Hvis man har en dato på et amtsbrev, kan man bestille *brevkopibogen*, som indeholder kopier af alle udgåede breve og dér (som regel) se journalnumret.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Journalen vil indeholde et kort referat af sagen samt liste over ind- og udgåede breve. Man bestiller så *journalsagen* ind, og imens kan man notere journalens breve, så man er sikker på at få alle akter med. I sagen kan der f.eks. ligge den originale klage, fattigvæsenets gensvar, politiforhør, der kan belyse mange ellers skjulte sider af personens liv, især når der er tale om forsørgelsessager. Hvis der er optegnelser om et politiforhør, men det ikke ligger i sagen, kan det findes i retsbetjentarkivet (politiprotokollen).

En let indføring til amtsarkiverne, der gemmer på meget interessant slægts- og lokalhistorisk materiale, en ren guldgrube, kan man få i Hans H. Worsøes lille bog: *Amtmanden var med til det hele. Amtsarkiver og deres brug* fra 1991.

Læs videre!

Hvis man vil vide lidt mere om fattigvæsenet i 1700- og 1800-tallet – hvordan det var at være fattig i gamle dage – er her et lille udpluk af relevant litteratur:

♦ Erik Nørr: Personalhistoriske og befolkningsmæssige oplysninger i skole- og fattigarkivalier før kommunalordningen af 1841. I: *Personalhistorisk Tidsskrift* 1983 side 101-19

♦ Bente Dahl Hansen: *Betler eller almisselem. Studier i offentlig fattigforsorg i Sjællands stifts landsogne 1708-1802*. 1984

♦ Harald Jørgensen: *Studier over det offentlige Fattigvæsens historiske Udvikling i Danmark i det 19. Aarhundrede*. 1940 (genoptrykt 1979)

♦ Anna Rasmussen: *Forsørget og forfulgt. Om offentlig forsorg på landet i forste halvdel af 1800-tallet*. 1996

♦ Ingeborg Christmas-Møller: *På fattighuset. Greve hospital og andre fattighuse på landet i 1700- og 1800-tallet*. 1978

♦ Johnny Wøllekær: *Fattiggårdene på Fyn*. 1993

♦ Nete Balslev Wingender: *Gammel og fattig. Skøn og ret i den tidlige alderdomsforsorg 1891-1922*. 1994

♦ Erik Nørr & Karl Peder Pedersen (red.): *På embeds vegne. Kilder til dansk forvaltningshistorie 1750-1920*. 1998. Heri: "Fattigvæsenet og socialforvaltningen" side 351-97.

Christian Larsen,
Rådmandsgade 8, 3. tv.
2200 København, tlf. 35821643

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Slægtsforskning i Sverige.

Som det fremgår af oversigten over foredragene i første halvdel af 2000 vil Birgit Bender fra Malmö Stadsarkiv fortælle om svensk slægtsforskning i Ballerup den 10. januar.

Hun møder op med forskelligt materiale som f. eks. lister med arkivadresser, domstolsarkiver og kirkelige arkiver. Desuden har hun litteraturlister og forskellige internetadresser.

Men klædelig ubeskedenhed præsenteres her de svenske internetadresser, der ligger som links på foreningens hjemmeside pr. 10. oktober. Selve adressen, eller telefonnummeret, om man vil, står i < >. Det er ikke forbudt at træne inden foredraget, og man behøver så heller ikke skrive adressen af ved foredraget, hvor der vil være mange andre ting at koncentrere sig om. Hvor der er engelske kommentarer betyder det, at siden også er engelsksproget, til glæde for dem, der ikke tror de forstår svensk.

Der er naturligvis andre gode steder på internettet, hvor man kan finde materiale, og det er næppe identisk med det, Birgit Bender præsenterer.

SVERIGE

Riksarkivet och landsarkiven <http://www.ra.se/>
Fælles indgang til rigsarkiv, landsarkiver og krigsarkivet. Under SVAR findes Svensk Arkivinformation, hvor man bl.a. kan leje mikrokort af svenske kirkebøger.

Svenska Emigrantinstitutet <http://www.vxu.se/forskn/migr/sei/sv.html>
Instituttet, der er beliggende i Utvandrarnas hus i Växjö rimeligt tæt på Danmark, har også kildemateriale om den svenske udvandring til Danmark. "Emigrantlänkar" har viderestilling til kilder, der også er brugbare for danskere med udvandrede slægtninge.

Föreningen för datorhjälp i släktforskningen <http://www.dis.se/>
DIS-Sveriges hjemmeside med mange anvendelige links til svenske kilder.

Rötter <http://www.genealogi.se/>
Svensk e-zine (netdagblad), henvendt til både begyndere og erfarne. "Lästips" rummer artikler om at slægtsforske i Sverige, orientering om svenske arkivers indhold og mulighed for efterlysninger. Også med engelsk tekst.
Swedish e-zine (text in Swedish and English), aimed at both beginner and advanced genealogic researchers. "Suggested reading" has articles on Genealogy in Sweden, archives and their content, and queries for relatives.

Svensk släktforskning <http://www.abc.se/m6921/genealx.html>
Hans Ahlborg har ordnet eksisterende gode links til svensk slægtsforskning med særlig vægt på datalagret materiale (også det, som ligger på cd-rom). Desuden en vejledning i svensk slægtsforskning for begyndere.

Swedish genealogy page <http://www.acc.umu.se/petersj/swegen.html>
På Peter Sjölunds database søges slægtsnavn, amt (län) eller forsker.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Datadux <http://www.datadux.se/skolan/index.html>
Datadux er egentlig et svensk slægtsforskningsprogram. På hjemmesiden findes imidlertid også en svensk slægtsforskningsskole med gode vejledninger, herunder hjælp til at tyde gotisk skrift. Der ligger også efterlysninger på siden.

Anno 1890. Folkräkningen 1890 på nätet <http://www.foark.umu.se/folk/>
Folketællingen 1890 digitaliseres amt for amt. Foreløbig er Västerbotten, Norrbotten og Jämtland færdige, og man er i gang med Västernorrland.

Jönköpingbygdens Genealogiska Förening <http://w1.361.telia.com/u36104886/>
Foreningens medlemmer indtaster områdets kirkebøger sogn for sogn på lignende måde som i det danske kildeindtastningsprojekt.

Svenska släktforskarlänkar <http://www.itv.se/a1089/genealogy/gen-sv.htm>
Ordnet overskueligt efter f.eks. foreninger, registre, afskrevne kirkebøger, arkiver og efterlysninger. Her nævnes også talrige private hjemmesider, registreret siden 1996. Desuden enkelte vigtige amerikanske sider.

Släkt- och hembygdsforskning <http://www.lysator.liu.se/pober/slfo.html>
Per Olov Bergmans hjemmeside med fortegnelse over litteratur, artikler, anmeldelser og publicerede slægtstavler. Desuden oversigt over kirkebogsregistre, dødsannoncer og nekrologer.

Skånsk släktforskning <http://www.algonet.se/anderzb/genea/skane.htm>
Anders Bergs hjemmeside rummer en oversigt over områdets administrative inddeling, lokalforeninger, efterlysninger og et navneregister til befolkningen i NV-Skåne 1580-1820. Udbygget siden 1996, Resumé på engelsk.
Summary in English to genealogy in Scania, Sweden.

Malmö Släktforskarförening <http://home7.swipnet.se/w-79853/>
Vores svenske venskabsforening har til huse på Stadsarkivet. Deres medlemmer hjælper vores og omvendt ved besøg på landets arkiver. Hvis nogen vil hjælpe svenske besøgende på danske arkiver, tager Gyda Mølsted eller Tage Ejbøl fra bestyrelsen med glæde imod tilbuddet.

Erling Dujardin

Aner i Sverige?

Malmø Släktforskarförening afholder dansk-svensk anebyttermøde den 20. november 1999 i Bergaskolans spisesal i Limhamn, Malmø.

Pris for deltagelse er 130 SE kr. for medlemmer af Malmøforeningen, alle andre må af med 150 SE kr., men så er kaffe og middag også inkluderet.

Tilmelding kan ske senest den 20. oktober til
Anette Bäckstedt, Københamnsvägen 5 a, 217 43 Malmø.

Tilmeldingsfristen 20. oktober er jo overskredet – men vil I gerne med, så prøv at ringe til Anette Bäckstedt i Malmø – hun har nr. 0046 40 91 62 11.

Redaktionen.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Slægtsforskerdag - havets slægter
Værft og værksted - Holmens håndværkerslægter gennem 300 år

Følgende arkiver, biblioteker og museer har materiale om Holmens håndværkerslægter:

- Rigsarkivet
- Landsarkiverne
- Det kongelige Bibliotek
- Marinens Bibliotek
- Orlogsmuseet
- Ordenskapitlet (Amalienborg)

På Rigsarkivet under Mønsterskriveren kan man finde oplysninger om følgende:

- Håndværkerstokkens mønsterskriver
- Sager vedrørende kost
- Sager vedr. lønninger
- Sager vedr. fangerne på Bremerholmen
- Præsentationsbøger - ansatte og fyrede
- Hædersmedaljer
- Syge- og fraværslister

På Rigsarkivet under Underadmiralitetsretten kan man finde oplysninger om:

- Underret for de civile betjente 1659-1771
- Skifteret for sømilitære 1659-1771

På Rigsarkivet under Orlogsværftets aflevering 1921 kan man forvente at finde:

- Hovedrulle over Holmens faste Stok 1783-1846

Slægtsforskerdag - havets slægter
Danske søofficersslægter til søs og i land

På følgende arkiver, biblioteker og museer kan man finde materiale om danske søofficersslægter:

- Rigsarkivet
- Landsarkiverne
- Det kongelige Bibliotek
- Marinens Bibliotek
- Orlogsmuseet
- Ordenskapitlet (Amalienborg)

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

På Rigsarkivet under Søkrigskancelliet kan man finde oplysninger om følgende:

- Instrukser
- Bestallinger
- Rejsepas
- Sportelkassen
- Etater over personel 1702-1793
- Kadetruller 1698-1848
- Konduitelister 1755-1843
- Anciennitetslister 1563-1834

På Rigsarkivet under Admiralitetet kan man finde oplysninger om:

- Indrulleringssager 1700-1848
- Hvervninger 1676-79
- Udskrivning 1841-1847

På Rigsarkivet under Mønsterskriveren kan man finde oplysninger om:

- Gagebøger
- Kostbøger
- Forsyningsbøger

På Rigsarkivet under Kadetkorpset og Søofficersskolen kan man finde følgende:

- Diverse sager 1714-1797
- Ruller over søkadetterne 1716-1848
- Skolejournaler
- Eksamensprotokoller

På Rigsarkivet under Underadmiralitetsretten kan man finde oplysninger om:

- Underret for søofficerer u. kapt. rang
- Skifteret for samme
- Appel til overadmiralitetsretten

På Rigsarkivet under Overadmiralitetsretten kan man finde følgende:
(For alle søofficerer o. kapt. rang, men den er ikke skifteret)

- Appel til højesteret
- Stævninger
- Domme
- Prisesager

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Slægtsforskerdag - havets slægter
Holmens faste stok - Nyboders stolte slægter

Følgende arkiver, biblioteker og museer har materiale om Nyboderslægter:

Rigsarkivet
- Landsarkivet for Sjælland, Lolland-Falster og Bornholm
- Det kongelige Bibliotek
- Marinens Bibliotek
- Orlogsmuseet
- Nyboders Mindestuer

På Rigsarkivet under Nyboders kommandantskab kan man finde oplysninger om følgende:

Husbøger
- Nyboders drenge- og pigeskoler
- Dødsfaldsprotokol over personer døde i Nyboder 1892-1909
- Fortegnelse over tjenestetyende
- Nyboders vagtjournaler
- Enkekassens protokoller

På Rigsarkivet under Underadmiralitetsretten kan man finde oplysninger om følgende:

Skiftesager før 1771

På Landsarkivet for Sjælland, Lolland-Falster og Bornholm kan man finde oplysninger om følgende:

Kirkebøger fra Holmens kirke og Sct Pauls kirke
- Hof- og Stadsretten; skiftesager 1771-1919

På Orlogsmuseet kan man finde oplysninger om følgende:

Erindringer og dagbøger
- Fotografier
- Slægtstavle over enkelte slægter

Litteratur om Nyboder:

- Vasström, Annette: Holmens By. Nyboder og dets beboere - især i nyere tid, 1985
- Jensen, Eduard Nikolaj: Livet i Nyboder og ombord i Flaadens Skibe 1826-1852, 1956
- Lind, H.D.: Nyboder og dets Beboere især i ældre Tid, 1882
- Barfod, Jørgen: Christian IV's Nyboder. Nyboders første 100 år. Maritim Kontakt 5, 1983

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Slægtsforskerdag - havets slægter
Sømænd og sømandskoner - Kaptajn, kone og dreng i den lokale søfart

Følgende arkiver, biblioteker og museer har materiale om sømand og deres familier:
Rigsarkivet
- Landsarkiverne
- Erhvervsarkivet
- Lokalhistoriske arkiver og biblioteker
- Søfartsmuseer

På Rigsarkivet kan man finde oplysninger om følgende:
Folketællinger
- Søetatens søenrulleringsvæsen
- Skibsregister og skibstilsyn; registre over danske skibsfører 1894-1947
- Navigationsdirektoratet 1720-1967; Eksamensprotokoller for almindelig styrmandseksamen 1781-1869

På Landsarkivet for Sjælland, Lolland-Falster og Bornholm kan man finde oplysninger om følgende:
Waterschauten
- Skipperlavet for København
- Færgelavet for Helsingør
- Borgerskabsprotokoller
- Toldvæsnet; skibslister og bemandinglister

På Erhvervsarkivet i Århus kan man finde oplysninger om følgende:
Rederier
- Skibsbyggeri og værfter

På Lokalhistoriske arkiver kan man være heldig og finde oplysninger om følgende:
Søfartsbøger og pas
- Befragtningsprotokoller og skibsdagbøger
- Eksamenspapirer
- Div. medlemsbøger
- Levnedsbeskrivelser
- Oplysninger om de enkelte skibe og rederier
- Malerier, fotografier

Litteratur:
Navigatørernes Bog. Den Danske handelsflaades Befalingsmænd, 1938
- Hvem er hvem i dansk søfart. Kongeriget Danmarks handelsflåde, 1954
- Hahn-Pedersen, Morten (red.): I storm og stille - den sikre havn, 1992
- Møller, Anders Monrad: Fra Galeoth til galease, 1981
- Møller, Anders Monrad: jagt og skonnert, 1988
- Kroman, Erik: Træk af Marstal søfarts historie, 1997

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Postbesørget blad.

MODTAGET
08 NOV 1999
RIGSARKIVET

Hvis De ikke har fået bladet omkring de nævnte terminer,
bedes De rette henvendelse til Deres lokale postkontor.

Indholdsfortegnelse:

Foreningsoversigt	Side	2
Nyt fra formanden og kassereren	-	3
Hvad skal man så mene ? (I.Lerche)	-	4
Slægtsforskning i Norge	-	5-7
Min tip-tip-oldemor var sigøjner (Henry Jensen)	-	8-11
Hvordan jeg fandt min amerikanske slægtsforskerveninde	-	12
Aner i Sverige – invitation	-	12
Fattigvæsenet arkiver (Christian Larsen)	-	13-17
Slægtsforskning i Sverige på Internet (Erling Dujardin)	-	18-19
Slægtsforskerdag – Havets slægter - F.A.Rasmussen	-	20-23
Indholdsfortegnelse	-	24

Indsat i midten af bladet: Foreningens forårsprogram
På bagsiden heraf: Foreningens vedtægter.

Indsat i midten er også GIROKORTET, der kan benyttes til indbetaling af kontingent for år 2000 – eller abonnement alene på bladet "Slægt & Stavn".

God Jul & Godt Nytaar

ISSN nr. 0107 – 539 x

Tryk : P.E.Offset, Varde.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK